

Dena da irudi, baina jendeak ez du denborarik hartzen irudi horiek ikusteko”

ALAIN URRUTIA, MARGOLARIA

Sekula ez du txoririk marraztu, nahiz eta txori zale amorratua den. Txorien lumen atzetik hiriz hiri ibili nahiko luke, kolore desberdinen xerka, istorio desberdinen bila. Pintore izateak *rara avis* bilakatzen du; are gehiago oinarrian lan figuratiboak eta zuri beltzekoak izanik. Rara avis askea da, ordea.

 GORKA EROSTARBE LEUNDA

Ez daki ziur bera ote den Oier Aran-zabalen *Margolaria* dokumentala zuri-beltzean plazaratu izanaren *erruduna* –Mikel Urdangarin musikariaren esperientziatik abiatuta sortzailearen hautaketez, zailtasunez, bakardadeaz gogoeta egiten du filmak–. “Berak esan behar luke hori... Berez koloretan filmatua dago dokumentala. Argazki batzuk egin izan dizkit lehenago ere Oierrek, eta beti esan izan dit ezin izan dituela koloretan editatu. Dokumentalean ere berdin, nire partea editatzen hasi zenean ezin izan zuela koloretan egin”. Dokumentalean parte hartu zuen Alain Urrutiak ere (Bilbo, 1981), Urdangarin adiskideari nolabaiteko kontrapuntua eginez. Txori erraria da Urrutia. Bilbotik Londreseko hegaldia hartu zuen 2014an, eta hiruzpalau urtetan han izan zuen habia. Iaz, Berlinera jo zuen. Erronka berrien bila beti, hiri eta txori berrien bila, argi eta kolore berrien bila, baita zuri-beltzean izanik ere. Schönhauser Allen du estudioa; txi-

kia, zuria. Mahai bat, pintzelez josia, pentsamenduaren txokoa arbel eta guzti, eta hiru horma bere lanez jantziak. Bertan hartu gaitu udaberri amaieran, Madrilgo Casado Santapau galerian *The Age of Anxiety* (Antsietatearen garaia) erakusketa egin aurretik.

Londrestik Berlinerako aldaketak ez dizu eragin: zuri-beltzean jarraitzen duzu.

Tira, zuri eta beltz asko dago. Hor zure atzeko hori zer da, beltza? [Bere lanetako bat seinalatuz] Ez, urdin bat ezta? Kolorea badaukate nire laneak. Kolorearen memoriarik ez daukagu, ordea. Zuri desberdinak daude eta beltz desberdinak: beltz hotzak eta beltz beroak daude; zuri hotzak eta zuri beroak. Zuri eta beltz diferentiek erabiltzen ditut eta batzuetan gehitzen dizkiet gorriak eta urdinak ere. Tonalitateak badaude eta erabiltzen ditut, baina jendeak ez ditu igartzen.

Margolariaren begiek laguntzen dizu-

te beltz eta zuri horiek bereizten?

Arbolei deitzeko milaka forma dugu euskaraz, alturaren arabera eta fruituak ematen dituzten edo ez: arbola, zuhaitza, zuhaixka, zuhaiztxo... eta guk, gaur egun, ez ditugu horietako asko desberdintzen. Nekazariak, baserritarrek eta halakoek bai. Arroparekin lanean dabilen jendeak badaki koloreak bereizten. Nik orduak eta orduak sartu ditut koadroak egiten. Ikasi egiten da denborarekin ikusten ere.

Zuri-beltza erabiltzeak, nahiz eta anitzak izan, badu zuretzat sinbolismo berezirik edo kontu praktiko bat izan da hasieratik?

Sekula aipatu ez didaten kontua da praktikotasunarena, eta hasierako arrazoia hori izan zen: praktikoa zela. Ni oso alferria nintzen lanerako, eta lagun batek esan zidan: pintorea izan nahi baduzu, egunero pintatu behar duzu. Nahi duzuna egin nahi duzula ere, egunero egin behar da. Ez dago beste erremediorik, eta nik neure burua behartu nuen pintatzera.

Hasi nintzen pintatzen erretratu bat eguneke. Nire asmoa zen halaxe urte oso bat egitea. 2006an izan zen hori, eta bospasei ordu igarotzen nituen erretratu bakoi-tza egiten. Kalera irten, ordurako sake-lakoarekin, argazkiak ateratzen nituen, eta gero horren gainean egiten nituen erretratuak. Egunero egiten nuen bat. 86 bat egin nituen, denak zuri beltzean, eta arrazoia zen praktikoa. Errazagoa zelako.

Planteatu ere ez duzu egin oraingoz kolore biziagoetara jotzea?

Kolorea ageri da nire grisetan, eta azkeneko Madrilgo erakusketako lanetan aurreko lanetan baino askozaz nabarmenago. Horrek ez du esan nahi kolore biziagoetara saltoa egingo dudarik. Ez nago gustura kolore biziz inguratuta nagoenean, lekuz kanpo sumatzen dut neure burua. Gurean, naturan ere ez dago kolore bizirik. Eta, seguruenik bai, noiz edo noiz helduko da zeru gorri bat pintatzeko momentua, baina oraingoz ezin dut aurreikusi noiz gertatuko den.

Oraingoz grisetan pintatzen jarraitzeko asmoa daukat, eta agertuko da kolorea agertu behar bada. Zea Maysen letrak dioen moduan: "...taupada bakoitzaz koloreztatuz zuri beltza".

Margolaria filmean kontatzen da musikari izateko hautuak zein zailtasun dituen, ingurukoaren presioak eta abar, sarri ez delako lotzen ofizio batekin. Zuk noiz erabaki zenuen margolari izatea, eta bizi izan zenuen presio hori Mikel Urdangari-nek bezala?

Nik berez zientzietatik jo nuen, baina azken uanean erabaki nuen artea nahi nuela ikasi. Gurasoek esan zidaten: "Alain, zientziatan ona zara, ingeniari izateko irteera, arkitektura ikasi...". Beno, azkenean onartu zuten, baina esan zidaten ea zergatik ez nuen diseinua ikasten Arte Ederren barruan, eta hala egin nuen. Gustatzen zitzaidan ordenagailuaren aurrean jartzea, marrazkiak egitea... Karrerako hirugarren urtean Italiara joan nintzen, Erasmus programaren bidez, Milanera. 2001eko irailaren 18an. Nik ez nekien ezertxo ere italieraz. Hor aldatu zen dena. Dorre bikiena gertatu eta as-

tebetera. Egun horretan erabaki nuen pintore izango nintzela. Fakultatera iritsi eta galdegin zidaten: "Zer egiten duzu". Eta nik erantzun nuen: "Diseinua". Diseinua beraientzat *dibujo* da, margoketa. Orduan, pintura eta marrazketako irakaslea jarri zidaten. Nik jabetu nintzen akatsaz, baina isiltzeko erabakia hartu nuen. Orduan erabaki nuen pintatu nahi nuela, eta konturatu nintzen ez neukala estresik: pintatzen nuen garagardo batekin, klasean, lasaitasunez. Hortik pintura serio hartzera beste urrats bat dago, baina ernamuina hori izan zen.

Zure burua ia baduzu pintoretzat, margolaritzat?

Eztabaida zaharra da hori, norberak bere burua sortzailatzat hartzearena-edo. Nik lan egin izan dut ehorzle moduan Wisconsinen, egin dut lana turroia egiten, edota tabernari bezala; magoa ere izan naiz, kirola ere egin izan dut, batzuetan besteetan baino serioago... Nik ez nuke nire burua pintore moduan definitu-

ko, baina argi daukat besterik ez dakidala egiten... Ez dakit egiten dudanarekin inora helduko naizen, baina momentuz hau egiteko asmoa daukat. Grezieraz pintoreari *Zoegraphos* esaten diote. *Zoe* bizitza da eta *Graphos* idazlea; horrekin identifikatzen dut gehiago nire burua.

Aspaldi nabil pintura-rekin bizitza idazten.

Bilbotik Londresera joan zinen lehenik, handik Berlinera gero. Beti kontraste edo kontrapuntu bila?

Lagun batek dio beti egin behar dugula egiten ez dakigun hori. Eta neu saiatzen naiz ez dakidan hori pintatzen. Bestela ez dugu ezer ikasten. Jende asko eroso dago egiten dakien horrekin eta ongi da, baina nik behar dut ez dakidan horren bila joan. Bilbon oso gustura bizi nintzen. Kafe Antzokian lan egiten nuen, pintatu egiten nuen, nahikoa irabazten nuen, nahi adina kontzertu ikusten nituen... aparta zen bizimodua, ez nuen beste ezeren beharrik. Baina ezerosotasunaren bila joateko joera daukat. Horrez gainera, hizkuntza zalea naiz; duela urtebete heldu nintzen Berlinera. Alemana ikasten hasi nintzen, eta ez dut esango hitz egiten dudarik, bai-

na komunikatzeko gai sentitzen naiz oso modu oinarritzekoan bada ere. Eta badakit hemendik beste norabait mugituko naizela eta ikasiko dudala beste hizkuntza bat. Non amaituko dudan badakit: Euskal Herrian. Tartekoa... bideak esango du.

Filmean bada sekuentzia polit-indartsu bat. Zu eta Urdangarin Londresen zaudete, noria erraldoi zurian igota. Eta ari zarete arrakastaz, goian edo behean egoteaz. Zer da arrakasta zuretzat?

Topikoa izango da, baina nik nahi dudana da trankil bizitzea. Pintatu, erakusketak egin eta bizitzeko adina irabazi. Ez dut behar gauza handirik. Ez nuke jakingo deskribatzen, baina lasaitasunarekin izan dezake zerikusirik.

Hori ez al dago kontraesanean ezerosotasunaren puntuarekin?

Bai, baina ezeroso egoteak ez du esan nahi ez zaudenik gustura. Kirolarekin gertatzen da hori. Esfortzu bat egiten duzu, ezeroso zaude, baina gero gustura gertatzen zara, eta lasai sentitzen zara. Kirolarekin gertatzen den lasaitasun hori da nik nahi dudana. Zure lanak nolako harrera izango duen jendearengan ezin duzu kontrolatu. Nahi nukeena da nire lana ikusteko modua aldatzea jendeak, bere denbora aldatzea.

Zer esan nahi duzu denbora aldatzearekin?

Jendeak ikusten dituen nire koadro txikiak, beste denbora bat hartzen du. Egiten dudana da jendeak artea nola kontsumitzen duen aztertu eta hori buruan eduki. Duela urte batzuk, Guggenheimen erakusketa jarri nuenean, pasillo bat nuen obrak jartzeko. Pasillo horretan jarri nuen obra bat lau metro eta erdikoa zena altueran eta hamaika metro zabaleran. Zergatik egin nuen hori? Distantziarik ez emanda ikusteko, handik igarotzen zenak erreparatuko zion, bai ala bai. Arte Ederretako ikaslea nintzen artean ia-ia, karrera amaitu berria. Jendea erakusketa handiak eta izen ezagunen lanak ikustera zihoan museora. Arreta pixka bat eskuratzeko horixe nuen aukera. Jendearen arreta eta denbora irabazteko. Erakusketen inaugurazioetan ikusten dut: jendeak ez du ikusten obrarik ia. Hitz egiten du, ardotxo bat hartu, baina ez du denborarik hartzen obra ikusteko. Instagramen berdin. Dena da irudi, baina denborarik ez du hartzen jendeak irudi horiek ikusteko. Horren kontra egin nuen bes-

Erakusketen inaugurazioetan jendeak ez du ikusten obrarik ia. Hitz egiten du, ardotxo bat hartu, baina ez du denborarik hartzen obra ikusteko

te erakusketa bat, bederatzi koadro txiki-
kiz osatua. Estrategia erabat desberdina,
hortaz. Zu galeria batera sartzen zara eta
halako koadro txikiei erreparatzeko ger-
turatu beharra daukazu. Madrilen egin
nuen erakusketak izenburutzat zuen *20
minutos de pensamiento abstracto*. Nik ez
nuen azalpen-testu bat idatzi nahi koadro
horiek ikusteko, ez nien begirada
baldintzatu nahi.

Ez zara azalpen-testu horien zalea?

Ez zait gustatzen azalpen estuegiak emate-
a; eman ahal ditut pista batzuk, giltza
batzuk, baina irakurketak zabalduko di-
tuztenak edo ikusleari gehiago arakatzeko
gogoia piztuko diotenak. Irakurketa ez
mugatzea, gehiago zabaltzea da erronka.

Margolaria-n azaltzen da musikariak bakardadearekin duen harremana. Nolakoa daukazu zuk?

Gaur egun zailtasunak ditugu kontzentra-
tzeko. Horregatik ere jarri nuen izenburu
hori: behar ditugu hogeia minutu pentsa-
mendu abstraktua garatzeko. Horretan
askotan pentsatu izan dut korrika egiten
dudanean. Bakardadea ona da pentsa-
mendu abstraktu hori garatzeko. Estudio
honetantxe orduak eta orduak pasatu di-
tut bakarrik. Estudiotik ez naiz apenas
irteten. Eta ez naiz bakartia, soziala naiz.
Baina, pintatzeak asko du bakardadetik;
pintzela, oihala eta zu zeu. Koadro txiki
baten aurrean orduak igarotzen dituzu.
Produktibitatea artean erridikulua da. Or-
duak eta orduak sartu, baina askaso lan
bakarra aterako zaizu baliagarria.

Denbora ematea da kontua...

Nik denbora asko behar izaten dut koadroak
margotzeko, denbora asko hartzen
dut. Ekainean erakusketa izan dut Madri-
len. Erakusketa horretako koadroak pin-
tatu nituen Berlinera ailegatu nintzenean.
Iazko udan amaitu nituen, eta gero uzten
dut arnas har dezaten, eta azken orraztua
Gabonetan egin nuen. Artista asko azken
unera arte egoten da gauzak aldatzen. Nik
ezin izaten dut hori egin, eta era berean
saiatzen naiz egindako lanak interneten
ez erakusten aldeztu aurretik. Hedabideek
eta egungo gizarteak abiadura eskatzen
dute, eta ni saiitzen naiz hortik eskapo
egiten. Jende askok esaten du: "Nik ikusi-
ta daukat koadro hori". Ez, ez, zuk ikusita
daukazu koadro horren irudi bat Interne-
ten, baina ez koadro hori.

Antsietatearen aurka, denbora?

Antsietatea da gaur egungo gure bizi-

moduan igartzen du-
dana... Eta hortik W.
H. Audenen poesia-
ren izenburua erabili
izana Madrilgo azken
erakusketaren izen-
burutzat: *The Age of
Anxiety*. Erabat des-
berdina da Audenek
bere poema horretan
islatu nahi duen an-
tsietatea eta nik era-
kusketan islatu nahi
izan dudana. Berean,
Bigarren Mundu Ge-
rra ostean gizarte-
geratzen den hutsu-
nea da ardatz nagus-
ia. Nirean, ordea,
gaur egun irudiak
edo bizitza irakur-
tzeko nabarmendu
den errazkeria. Abia-
dura. Nik ikusleari
nire lanak ulertzeko
orduan arreta eska-
tzen diot, denbora.

Berlinen egoteak nola eragiten dizu artista modura, Euskal Herri- kanpo egoteak?

Niretzat arazotsuagoa litzateke une ho-
netan han egotea, edo han izanik nola
eramango nukeen pintore izatea. Pintura
ez dago bogan Euskal Herrian. Han ez
nuke leku bat izango ziur aski. Errespetu
bat lortu dut, baina lortu nuen Madril-
en erakusketak egiten hasi nintzenean. Ma-
drilen ere ez nintzen inor, eta errespetua
lortu nuen Londresera joan nintzenean,
eta horrela...

Pintura ez dago bogan. Arte kontzep- tua edo perfromancea aldiz bai. Nola bizi izan duzu diziplinen arteko tentsio hori?

Pinturaren barruan ere *rara avis* sama-
rra naiz, figuratiboa lantzen baitut. Ez
dudala lortuko bidea egitea euren arauak
segitzen, tira... XX. mende bukaeratik sa-
rritan hitz egiten da pinturaren herio-
tzari buruz. Pentsalari asko izan dira
pinturaren heriotzaz idatzi dutenak eta
hori da gaur egungo pintore askok duten
kexa, edo arte sistemaren barruan euren
lekua topatzen ez dutenean euren bu-
ruek defentsan esaten dutena. Eskultore,
argazkilari, performer edo bestelako
artista bati galdetuz gero, oso antzekoak

Alain Urrutia duela lauazpabost urte Madrilgo ARCon.
Bilbon eta Londresen egin izan du lan eta Berlinen bizi da gaur egun.

izango dira euren kezka eta ardurak, eta
modu antzekoan egingo dute euren bu-
ruek defentsa.

Eta orain, zer?

Proiektuak badituzte esku artean, Bogotan,
Mexiko Hirian, Euskal Herrian... Nire bu-
ruari helmugarik jartzea ez zait gustatzen,
ze hara iristen zarenean, zer? Norberari
zangotrabak jartzea da hori. Pentsatu nire
buruari jartzen diodala honako helburua:
nahi dut Guggenheimen erakutsi. Egin
nuen, eta? Orain zer? Horrelako helmugak
jartzeak ez dauka zentzurik. Helburuak
muga bihurtzea ez da ona.

Txoririk margotu duzu inoiz?

Ez, ez dut txoririk marraztu. Aspaldi-
danik dut txorienganako fizioa... Lon-
dresera bizitzera joan nintzenean, bele
luma bat topatu nuen parkean, eta luma
horretan ordura arte pinturan bila nen-
bilen grisak aurkitu nituen. Orduz geroztik
garbi izan nuen beste hiri batzuetara
joango nintzela luma berrien bila. Ideia
hori Itziar Koteronek nire lanari buruz
egindako *Luma Berrien Bila* dokumenta-
laren abiapuntua da. ●